

Prologue: Solomon's Dream (1 Kings 3-4)

X

מלכים א ג'

(4) And the king went to Gibeon to sacrifice there; for that was the great high place; a thousand burnt-offerings did Solomon offer upon that altar. (5) In Gibeon the Lord appeared to Solomon in a dream by night; and God said: 'Ask what I shall give thee.' (6) And Solomon

Solomon said: 'Thou hast shown unto Thy servant David my father great kindness, according as he walked before Thee in truth, and in righteousness, and in uprightness of heart with Thee; and Thou hast kept for him this great kindness, that Thou hast given him a son to sit on his throne, as it is this day. (7) And now, O Lord my God, Thou hast made Thy servant king instead of David my father; and I am but a little child; I know not how to go out or come in. (8) And Thy servant is in the midst of Thy people which Thou hast chosen, a great people, that cannot be numbered nor counted for multitude. (9) Give Thy servant therefore an understanding heart to judge Thy people, that I may discern between good and evil; for who is able to judge this Thy great people?' (10) And the speech pleased the Lord, that Solomon had asked this thing. (11) And God said unto him: 'Because thou hast asked this thing, and hast not asked for thyself long life; neither hast asked riches for thyself, nor hast asked the life of thine enemies; but hast asked for thyself understanding to discern justice; (12) behold, I have done according to thy word: lo, I have given thee a wise and an understanding heart; so that there hath been none like thee before thee, neither after thee shall any arise like unto thee. (13) And I have also given thee that which

מזבח ומקטירה. (ד) וילך המלך גבעונה לזבח שם כי היא הבמה הגדולה אלה עלות יעלה שלמה על המזבח ההוא. (ה) בגבעון נראה יי אל שלמה בחלום הלילה ויאמר אלהים שאל מה אתן לך. (ו) ויאמר שלמה אתה עשית עם עבדך דוד אבי ויאמר אלהים שאל מה אתן לך. (ז) ויאמר שלמה אתה עשית עם עבדך דוד אבי חסד גדול כאשר הלך לפניך באמת ובצדקה ובישרת לבב עמך ותשמר לו את החסד הגדול הזה ותתן לו בן ישב על כסאו כיום הזה. (ח) ועתה יי אלהי אתה המלכת את עבדך תחת דוד אבי ואנכי נער קטן לא אדע צאת ובא. (ט) ועבדך בתוך עמך אשר בחרת עם רב אשר לא ימנה ולא יספר מרב. (י) ונתת לעבדך לב שמע לשפט את עמך להבין בין טוב לרע כי מי יוכל לשפט את עמך הכבד הזה. (יא) ויטיב הדבר בעיני אדני כי שאל שלמה את הדבר הזה. (יב) ויאמר אלהים אליו יען אשר שאלת את הדבר הזה ולא שאלת לך ימים רבים ולא שאלת לך עשר ולא שאלת נפש איביך ושאלת לך הבין לשמע משפט. (יג) הנה עשיתי כדברך הנה נתתי לך לב חכם ונבון אשר כמוך לא היה לפניך ואחריו לא יקום כמוך. (יד) וגם אשר לא שאלת נתתי לך גם עשר גם כבוד אשר לא היה כמוך איש במלכים כל ימיה. (טו) ואם תלך בדרכי לשמר חקי ומצותי כאשר הלך דויד אביך והארכתי את ימיה. (טז) ויקץ שלמה והנה חלום ויבוא

The Trial (The Haftarah begins here)

בראשית מ"א: ז... וַיִּקַּץ פַּרְעֹה וְהִנֵּה חֲלוֹם : Pharaoh awoke and, behold, it was a dream

X

מלכים א ג'

Solomon awoke, and, behold, it was a dream; and he came to Jerusalem, and stood before the ark of the covenant of the Lord, and offered up burnt-offerings, and offered peace-offerings, and made a feast to all his servants. (16) Then came there two women, that were harlots, unto the king, and stood before him. (17) And the one woman said: 'Oh, my lord, I and this woman dwell in one house; and I was delivered of a child with her in the house. (18) And it came to pass the third day after I was delivered, that this woman was delivered also; and we were together; there was no stranger with us in the house, save we two in the house. (19) And this woman's child died in the night, because she overlay it. (20) And she arose at midnight, and took my son from beside me, while thy handmaid slept, and laid it in her bosom, and laid her dead child in my bosom. (21) And when I rose in the morning to give my child suck, behold, it was dead; but when I had looked well at it in the morning, behold, it was not my son, whom I did bear.' (22) And the other woman said: 'Nay; but the living is my son, and the dead is thy son.' And this said: 'No; but the dead is thy son, and the living is my son.' Thus they spoke before the king. (23) Then said the king: 'The one saith:

את ימיה. (טו) וַיִּקַּץ שְׁלֹמֹה וְהִנֵּה חֲלוֹם וַיָּבֹא יְרוּשָׁלַם וַיַּעֲמֵד לִפְנֵי אָרוֹן בְּרִית אֲדֹנָי וַיַּעַל עֹלוֹת וַיַּעַשׂ שְׁלָמִים וַיַּעַשׂ מִשְׁתָּה לְכָל עַבְדָּיו. (טז) אַז תְּבֹאנָה שְׁתֵּים נָשִׁים זָנוֹת אֶל הַמֶּלֶךְ וְתַעֲמֹדנָה לִפְנֵיו. (יז) וְתֹאמַר הָאִשָּׁה הָאֶחָת בִּי אֲדֹנָי אָנִי וְהָאִשָּׁה הַזֹּאת יֹשֶׁבֶת בְּבַיִת אֶחָד וְאֵלֶּךְ עִמָּה בְּבַיִת. (יח) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לְלִדְתִי וְתֵלֵד גַּם הָאִשָּׁה הַזֹּאת וְאָנַחְנוּ יַחְדָּו אִין זָר אֶתְנֹו בְּבַיִת זֹולְתִי שְׁתִּים אָנַחְנוּ בְּבַיִת. (יט) וַיִּמַּת בֶּן הָאִשָּׁה הַזֹּאת לַיְלָה אֲשֶׁר שָׁכְבָה עִלָּיו. (כ) וְתִקַּם בְּתוֹךְ הַלַּיְלָה וְתִקַּח אֶת בְּנִי מֵאֶצְלִי וְאֶמְתֵּד יִשְׁנָה וְתִשְׁכִּיבֶהוּ בְּחִיקָה וְאֵת בְּנֵה הַמֵּת הַשְּׁכִיבָה בְּחִיקִי. (כא) וְאָקַם בְּבִקֹּר לְהִינִיק אֶת בְּנִי וְהִנֵּה מֵת וְאֶתְבּוֹנֵן אֵלָיו בְּבִקֹּר וְהִנֵּה לֹא הִיָּה בְנִי אֲשֶׁר לִדְתִי. (כב) וְתֹאמַר הָאִשָּׁה הָאֶחָרֶת לֹא כִי בְנִי הָחִי וּבִנְךָ הַמֵּת וְזֹאת אֶמְרֶת לֹא כִי בְנְךָ הַמֵּת וּבְנִי הָחִי וְתִדְבְּרָנָה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ. (כג) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ זֹאת אֶמְרֶת זֶה בְּנִי הָחִי וּבְנְךָ הַמֵּת וְזֹאת אֶמְרֶת לֹא כִי בְנְךָ הַמֵּת וּבְנִי הָחִי. (כד) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ קִחוּ לִי חֶרֶב וַיָּבֹאוּ הַחֶרֶב לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ. (כה) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ גִּזְרוּ אֶת הַיֶּלֶד הָחִי לְשֵׁנִים וְתִנּוּ אֶת הַחֶצִי לְאֶחָת וְאֶת הַחֶצִי

תרגום: תרתין נשין פונדקון= two women innkeepers

יהושע ב: א... בַּיִת אִשָּׁה זֹנָה וְשָׁמָּה רָחַב תִּרְגוּם: לְבַיִת אֶתְתָּא פּוֹנְדִיקָתָא

[(טו) וְתוֹרְדִם בְּחֶבֶל בְּעַד הַחֲלוֹן כִּי בֵיתָה בְּקִיר הַחוּמָה וּבַחוּמָה הִיא יוֹשֶׁבֶת.

[...for her house was inside the wall, and she dwelt upon the wall.

רמב"ם הלכות סנהדרין פרק כא הלכה ט

צריך הדיין לשמוע טענות בעלי דינין ולשנות טענותיהן, שנאמר "ויאמר המלך זאת אומרת זה בני החי ובנך המת". ומצדק את הדין בלבו, ואחר כך חותכו .

A judge must listen to the arguments of the litigants, and then repeat their arguments, as stated: "The king said, this one says 'My son is alive and your died...' then he should decide the matter in his own mind, and then render a verdict.

Solomon's Judgment

and my son is the living.' (24) And the king said: 'Fetch me a sword.' And they brought a sword before the king. (25) And the king said: 'Divide the living child in two, and give half to the one, and half to the other.' (26) Then spoke the woman whose the living child was unto the king, for her heart yearned upon her son, and she said: 'Oh, my lord, give her the living child, and in no wise slay it.' But the other said: 'It shall be neither mine nor thine; divide it.' (27) Then the king answered and said: 'Give her the living child, and in no wise slay it: she is the mother thereof.' (28) And all Israel heard of the judgment which the king had judged; and they feared the king; for they saw that the wisdom of God was in him, to do justice. (1) And king Solomon was king over all

בְּיַד הַמֶּלֶךְ וּבְנֵי הַחַיִּי. (כד) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ קָחוּ לִי חֶרֶב וַיָּבֵאוּ הַחֶרֶב לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ. (כה) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ גְּזְרוּ אֶת הַיֶּלֶד הַחַי לְשְׁנַיִם וְתֵנוּ אֶת הַחֲצִי לְאַחַת וְאֶת הַחֲצִי לְאַחַת. (כו) וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֲשֶׁר בְּנָה הַחַי אֶל הַמֶּלֶךְ כִּי נִכְמְרוּ רַחֲמֶיהָ עַל בְּנָהּ וַתֹּאמֶר בִּי אֲדֹנָי תֵּנוּ לָהּ אֶת הַיֶּלֶד הַחַי וְהַמֶּת אֶל תְּמִיתָהּ וְזֹאת אִמְרַת גַּם לִי גַם לְךָ לֹא יִהְיֶה גְזֹרוֹ. (כז) וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר תֵּנוּ לָהּ אֶת הַיֶּלֶד הַחַי וְהַמֶּת לֹא תְמִיתָהּ הִיא אִמּוֹ. (כח) וַיִּשְׁמְעוּ כָּל יִשְׂרָאֵל אֶת הַמִּשְׁפָּט אֲשֶׁר שִׁפֵּט הַמֶּלֶךְ וַיִּרְאוּ מִפְּנֵי הַמֶּלֶךְ כִּי רָאוּ כִּי חֲכַמַת אֱלֹהִים בְּקִרְבּוֹ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט. (א) וַיְהִי הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ עַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

דעת סופרים”

Chaim Dov Rabinowitz (1909–April 2001)”

אחד הדברים הקשים ביותר בחיים הוא פתרון תעלומת פשעים שנעשו ללא עדים. על כך נאמר בתורה: “הנסתרות לה’ אלקינו” (דברים כט, כח)... עתה נתברר שאין להעלים משלמה דבר, ומעתה גם חוטאים בסתר פחדו ממנו, בחששם שתמיד ימצא דרך כיצד לגלות את הרעה שנעשתה.

One of the most difficult things in life is to decipher the riddle of crimes that are committed without witnesses. This is why the Torah stated: “Mysteries belong to the Lord our God”... Now that it became clear that nothing could be hidden from Solomon, even those who committed crimes in secret feared him, suspecting that he would always find a way to reveal the evil that had been done.

שו"ת רדב"ז חלק ג סימן תרלד (אלף נט)

Rabbi David ben Solomon ibn Avi Zimra was born in Spain in 1479 and died in Israel in 1573.

שאלת ממני ידיד נפשי על המשפט ששפט שלמה הע"ה בין שתי הנשים זונות דכתיב "וישמע העם את המשפט אשר שפט" וכו'. ומה החכמה היתרה שיש במשפט הזה? אין זה כי אם תחבולה מן התחבולות, ויש בזמננו מי שיודע לעשות תחבולות כאלה וזולתם. ואין לומר מפני שיצאת בת קול ואמרה "היא אמו" ולפיכך יראו ממנו מפני שמן השמים מסכימים עמו, שהרי הכתוב מעיד כי מפני המשפט יראו ממנו ולא מפני הבת קול:

My dear friend, you asked about the case decided by King Solomon involving two women of which it states: "The people heard the decision he rendered and feared him...": What extraordinary wisdom is on display here? It is only a subterfuge, and even today there are those who can employ them and their like? [You also stipulated] We cannot argue that they feared him because a heavenly voice declared "she is the mother," indicating heaven's assent, because the verse states that it was on account of his verdict and not a heavenly voice.

תשובה יפה שאלת וכבר קדמך ר' יצחק אברבנאל ומה שתירץ אינו נכון בעיני תדעהו מספרו. אבל מה שנראה לי כי המלך שע"ה הכיר את אם הילד מכמה בחינות. חדא, **שהכיר פרוץ הילד** החי דומה לפרוץ האשה אשר תובעת אותו, ופרוץ הילד המת דומה לפרוץ האשה אשר בידה הילד החי. עוד הכיר את טבע האשה התובעת, שהיא קצת התנועה זריזה וזהירה ולא שכבה על בנה, ואת האשה האחרת הכיר בה הפך זה, ושפט בדעתו כי המת בנה של זו.

There is a nice answer to your question—which was anticipated by Abrabanel, although I think he erred, but check his commentary. It appears to me that the king recognized the mother for several reasons. First, he saw that the face of the living child resembled that of the woman who claimed him, while the face of the dead child resembled that of the woman who held the live child. Furthermore, he discerned the nature of the woman making the claim: She was nimble and cautious and unlikely to have suffocated her child, while recognizing that the other woman was quite the opposite, which is why he reasoned that the dead child was hers.

בבא מציעא פד ע"א; רש"י ראש פרשת תולדות

"ואלה תולדות יצחק..." לפי שהיו ליצני הדור אומרים: מאבימלך נתעברה שרה, שהרי כמה שנים שהתה עם אברהם ולא נתעברה הימנו; מה עשה הקב"ה? **צר קלסתר פניו של יצחק** **דומה לאברהם**, והעידו הכל: 'אברהם הוליד את יצחק'."

"These are the generations of Isaac, Abraham begat Isaac:" Because the contemporary wags were saying that Abimelech impregnated Sarah—since she had lived with Abraham many years and not become pregnant—what did God do? He crafted Isaac's face to resemble that of Abraham, so everyone would attest that "Abraham begat Isaac."

What motivated the bogus mother?

מצודת דוד

לבל תשמח חברתה במות בנה, כי מה לה להניק בן אשה אחרת? ובשמעה שציווה המלך להמיתו רצתה יותר בזה, כי אז לא תשמח עוד חברתה, והיא לא תניק בן אשה אחרת. והמלך השכיל מדעתו מתחילה שתחפוץ יותר בזה.

Lest her friend rejoice at the death of her son, because it is unlikely that she wanted to nurse someone else's child. When she heard the king order the child's death, she was quite pleased because now her companion would not rejoice, and neither would she have to nurse another woman's child. The king figured this out at the outset that this is what she would prefer.

A Critique of the Case

קהלת רבה (וילנא) פרשה י

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רַבִּי אֱלֵעָאִי אֱלוּ הָיִיתִי שָׁם, פּוֹקְרִין הָיִיתִי כּוֹרֵךְ עַל צְוָארוֹ, כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר קָחוּ לִי חֶרֶב, אֱלוּלִי שְׁנַתְּמֵלֵאת עָלָיו רַחֲמִים כְּבָר נְהַרְג, וְעַל אוֹתָהּ שְׁעָה הוּא אוֹמֵר: "אֵי לָךְ אָרֶץ שְׂמֵלְכָךְ נָעַר".

R. Yehudah, R. Il'ay said: Had I been there, I would have fastened a woolen scarf about his neck when he said "Bring me a sword." Had he not been filled with compassion over him, he would already have been killed. Of that moment, it was said "Woe to the land whose king is youthful."

לא די לו שהיה תינוק אחד מת, היה גוזר גם על השני מיתה?!

Was it not enough that one infant was dead? Did he need to decree that the second should also die?

Josephus: Antiquities of the Jews — Book VIII Chapter 2

*Containing the Interval of 163 Years.
[From the death of DAVID, to the Death of AHAB.]*

And when no one could devise what judgment could be given, and the whole court were blind in their understanding, and could not tell how to find out this riddle; the King alone invented the following way how to discover it. He bad them bring in both the dead and the living child; and sent one of his guards, and commanded him to fetch a sword, and draw it, and to cut both the children into two pieces: that each of the women might have half the living and half the dead child. Hereupon all the people privately laughed at the King, as no more than a youth.

How Solomon Solved the Case

מלבי"ם מלכים א פרק ג

(כב) "ותאמר האשה האחרת לא כי בני החי ובנך המת, וזאת אומרת לא כי בנך המת ובני החי." ספר הכתוב כי בדברם, אמרה הנתבעת בלשון "בני החי ובנך המת," והתובעת אמרה בהפך "בנך המת ובני החי." וכלל בלשון שהאדם יקדים תמיד מה שהוא העקר ויאחר את הטפל, ולפי"ז הסברא נותנת שהאשה שדקדקה להקדים בלשונה "בני החי" קודם, עקר מגמתה שיהיה החי בנה, והמקדמת בלשונה "בנך המת" עקר מגמתה שיהיה המת בן חברתה, לא שיהיה החי בנה. ומזה כבר היה יכול להבין ולהכריע מי אמו.

Scripture reports that when they spoke the defendant said "My son is alive and your is dead," while the plaintiff said, contrarily, "Your son is dead and mine is alive." There is a [rhetorical] rule that one always speaks first of what is essential and delays the nonessential; therefore, it was logical to assume that the woman who took care to place "my son is alive" first was intent on keeping her son alive, while the one who first said "your son is dead" was intent, primarily, on insisting that the dead child was her friend's, not that the live one was hers. From this he could infer and decide who was the [true] mother.